

Püüdest eesti rahvas hävitada möödus 70 aastat

Aarne Mäe
aarne.mae@virumaateataja.ee

Taevas valas pisaraid, kui eile, küüditamise aastapäeval, Rakvere kirikust tamnikusse "Okaskrooni" juurde astuti.

1941. aastal 14. juunil koos emaga Pääskülas loomavagunisse pistetud Heli-Laine Sinijärv ütles, et see oli viimane kord, kui ta oma isa nägi. Isa pandi teise vagunisse ning Tapalt suundusid meeste vagunid Petseri poole, naised-lapsed sõidutati aga Narva suunas. Kogu tee lauldi vagunites Eesti hümn.

Praegu Rakveres elav Heli-Laine oli küüditamise ajal 16aastane neiu, ning kui ta 1958. aastal Kirovi oblastist tagasi tuli, oli ta juba 33aastane naine. "See ei unune mitte ilalgi," ütles eile rahvarõivad selga pannud Heli-Laine, kelle sõnul ei saa tänapäeval eesti rahvas küüditamise kogu traagikast õieti arugi.

Eesti president, riigikogu esimees ja peaminister kirjutasid eile ühispöördumises: "14. juunil 1941 avaldus ühe totalitaarse võimu totaalne vägivald okupeeritud riigi territooriumil, vallutatud rahva kodanike kallal. See võõrvõimu kolletislik tegu, mida kvalifitseeritakse inimsusvastase kuritööna, tähendas tuhandete perekondadele isiklikku tragöödiat. See tähendas surma, vanemate lahutamist lastest, perekondade lahutamist oma kodust. See oli võõrvõimu soov – pil-

lutada laiali meie rahvas, hävitades meie parimad pojad ja tütred."

Rakvere kirikus kõnelesid leinapäeval riigikogu liige Marko Pomerants, Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum ja Urmas Tamm. Pärast mindi kohvikusse Puhkepaik, kus lõunastati isamaaliste laulude saatel.

Memento ühingu juhataja Aino Kiiver rääkis, et Lääne-Virumaalt küüditatutest on elus 16 inimest, neist kümme oli eile ka kohal.

Mälestuspäeval meenutati küüditatud kõikjal Eestis. Ööl vastu 14. juunit asetas Tamsalu vallavalitsuse delegatsioon leinaküünlad Tamsalu raudteejaama juurde. Just sealt saadeti 14.-16. juunini Venemaa poole 56 loomavagunit eesti meeste, naiste ja lastega.

1941. aasta 14. juuni öösel kella ühekahe paiku alustasid küüditamist läbiviivad rühmad tegevust üle Eesti. Öhtul mägama läinud pered aeti üles ning neile loeti ette määrus, mille alusel nad kuulutati kas areteerituks või kodumaalt väljasaadetuks. Mingit kohtuotsust selleks polnud. Korterid ja hooned otsiti läbi. Kaasa lubati võtta kuni 100 kilo asju.

Paar tundi pärast küüditamise algust saabusid esimesed autod raudteejaamades haruteedel ootavate vagunite juurde. Kokku oli operatsiooniks varutud 490 vagunit.

